

جعبه ابزار نقاشی

نقاش‌های مبتدی به وجود می‌آورد تا راحت‌تر به فعالیت بپردازند و نگران پخش شدن رنگ روی کاغذ نباشند. خوب است بدانید بافت‌های متعددی برای کاغذ نقاشی و طراحی وجود دارد. بافت راه‌راه، بافت چکشی، بافت پارچه‌ای و بافت مخملی از این دسته بافت‌ها هستند که بسته به نیازتان می‌توانید از بین آن‌ها انتخاب کنید. دقت داشته باشید بافت انواع کاغذ نقاشی روی نتیجه‌ی نهایی کار شما و جزئیات آن تأثیر بسیاری خواهد داشت.

برای هر فن (تکنیک) نقاشی از چه مقوا و کاغذی می‌توان استفاده کرد؟

بر اساس طراحی و نقاشی مورد نظر و مواد به کار رفته در آن باید یکی از این دو دسته را برای طراحی و نقاشی استفاده کنید:

- مقوایی که می‌توان روی آن‌ها از ابزارهایی مانند مداد،

کمتر از سایر ابزار نقاشی کثیف کاری داشت و ارزان‌تر بود؛ اما واقعیت این است که ابزاری همچون مداد یا مداد رنگی برای کار با کودک مناسب نیست؛ به این علت که توان جسمی و دقت کودکان خیلی زیاد نیست و ابزاری، مانند مداد رنگی، برای پوشش سطح وسیعی از کاغذ ابزاری است زمان‌بر و رنگ‌آمیزی یک سطح، برای کودک، حوصله‌سربر است. این امر در درازمدت باعث می‌شود کودکان از نقاشی دلسرد شوند.

کودکان در حین نقاشی، چه روی تکه‌ای از کاغذ و مقوا یا روی بوم و...، دوست دارند، برای بیان احساسات و عواطفشان، تجربه‌ای به یادماندنی از خلاقیت درونی خودشان داشته باشند.

در سنین کودکی، مداد رنگی به دلیل نوک تیز بودن خطر فرو رفتن در چشم را نیز دارد؛ پس ابزار مناسبی برای این سن نیست. چه ابزاری برای نقاشی کودکان یا نوجوانان مناسب است؟ برای پاسخ به این سؤال باید شناختی از برخی از ابزارها داشته باشیم.

کاغذ نقاشی و مقوا

مقوا نوع ضخیم‌تری از همان کاغذ تحریر است که سختی (مقاومت) تقریباً بالایی است و نور را از خود عبور نمی‌دهد. از نظر ساختاری مقواها در انواع متعدد و با روش‌های متفاوتی طراحی و تولید می‌شوند که هر کدام از آن‌ها روی کیفیت نهایی کار تأثیر بسزایی دارند. به طور کلی، کاغذها بر اساس وزن پایه (گرم‌اژ)، رنگ و بافت دسته‌بندی می‌شوند. میزان وزن پایه‌ی کاغذ و مقوا، فشردگی بافت درون آن را نشان می‌دهد، بنابراین هر چه سنگینی یا همان وزن پایه‌ی کاغذ بیشتر باشد، بافت درونی کاغذ منسجم‌تر و پرت‌تر خواهد بود که همین مسئله جذب آب را در آن به میزان زیادی بالا می‌برد. شایان ذکر است این ویژگی به طور ویژه برای کار با آبرنگ مطلوب است و این امکان را برای

مریم اسدی
کارشناس ارشد گرافیک، معاون آموزشی
مدرسه‌ی ابتدایی، منطقه‌ی ۳ تهران

آیا تا به حال برایتان پیش آمده است که به مسئله‌ای فکر کنید و بعد از چند ساعت، بخواهید آن را روی کاغذ یا بوم منتقل کنید؟ در روند این انتقال، چقدر آنچه را در ذهنتان تجسم کرده‌اید با آنچه روی کاغذ منتقل می‌کنید، متفاوت است؟ کم یا زیاد؟ نقاشی نیز مانند هر کار دیگری، به جز استعداد فردی، نیاز به خوب دیدن و تمرین کردن دارد.

«نقاش واقعی با قلم‌مو در دست فکر می‌کند.» این جمله از برت موریسو یکی از پیشگامان سبک نقاشی امپرسیونیست است. امپرسیونیست‌ها و نقاشان نوگرا از خلال ابزار نقاشی جهان را می‌فهمند و به تصویر می‌کشند.

ابزارهای نقاشی بسیار گسترده و فراوان هستند؛ اما ما در این مطلب به معرفی ابزارهای مناسب برای کودکان می‌پردازیم.

ما از کودکی به طور معمول با مداد و مداد رنگی روی کاغذ یا مقوا نقاشی کشیده‌ایم. بیشتر پدر و مادرهایمان مداد رنگی را انتخاب می‌کردند؛ چون

گواش

گواش گونه‌ای از آبرنگ است که با حل شدن رنگ‌دانه‌ها در آب مورد استفاده قرار می‌گیرد. گواش (آبرنگ مرطوب) متفاوت از آبرنگ قرصی است و پوشش بهتری دارد.

مداد شمعی

مداد شمعی ترکیبی چسبنده از موم و رنگ‌دانه است که برای طراحی و رنگ‌آمیزی استفاده می‌شود. اگر در ساختار مداد شمعی از ترکیب‌های روغنی استفاده شود، پاستل روغنی نامیده می‌شود، بقیه‌ی مواردی که فقط از رنگ‌دانه و موم و اتصال‌دهنده‌ی خشک ساخته می‌شود، گچ‌رنگ (پاستل گچی) نامیده می‌شود.

نکته‌ی ۱: بهتر است معلم بر تمامی ابزار تسلط کامل داشته باشد تا در زمان برگزاری کارگاه با کودکان بتواند سؤالات متعدد آن‌ها را پاسخ دهد.

نکته‌ی ۲: از تحمیل ابزاری که خود معلم در آن تسلط دارد، خودداری کنید، راحتی کودک با ابزار، مهم‌ترین شرط علاقه‌مندی به یادگیری و بروز استعداد است.

پی‌نوشت

1. Berthe Morisot

و رنگ روغن مناسب است. این قلم‌موها توانایی بالاتری برای جذب آب دارند و جزو گران‌ترین قلم‌موها هستند.

قلم‌موی تخت

قلم‌مویی با انتهای مربع و موهای متوسط و بلند مناسب برای کار با رنگ‌های روغنی است و معمولاً به دو دسته‌ی زیر و نرم تقسیم می‌شود و با نمانام‌های گوناگون در بازار موجود است.

قلم‌موی سرگرد

این نوع قلم‌مو برای طراحی و ترسیم و کار دقیق و خطوط نازک و ضخیم مناسب است و برای رنگ‌های گواش و آبرنگ و ریزه‌کاری‌های اکریلیک و رنگ روغن استفاده می‌شوند.

آبرنگ

آبرنگ به صورت قرص‌هایی است که با آب ترکیب و روی کاغذ یا سطوح دیگر استفاده می‌شود و به دو صورت در بازار موجود است:

- آبرنگ‌های قرصی و بلوکی (انواع خشک)
- آبرنگ‌های مرطوب (گواش) و تیوپی (مرطوب).

گچ‌رنگ (پاستل) و زغال استفاده کرد. • مقواهایی که برای آبرنگ، رنگ اکریلیک و طراحی خیس تولید شده‌اند. ذکر این نکته اهمیت دارد که این کاغذها را نمی‌توان جایگزین یکدیگر کرد؛ چراکه هر دسته ویژگی‌های مخصوص به خود دارند.

انواع غانام‌های (برنده‌های) معروف کاغذ و مقوا

مقوای فابریانو، مقوای ایربراش فابریانو، مقوای الر، مقوای اشتنباخ و مقوای بریستول ۵۰۰ گرمی. **نکته:** برای کار با کودکان مقوای فابریانو یا اشتنباخ مناسب است.

قلم‌موی نقاشی

قلم‌موی یکی از ابزارهای مهم نقاشی است که برای تهیه‌ی آن باید دقت کرد. قلم‌موها از نظر نوع، کاربرد، اندازه و جنس موها با هم متفاوت‌اند و برطبق همین تفاوت‌ها، انواع مختلفی با کاربردهای گوناگون دارند. دسته‌بندی قلم‌موها عبارت است از:

قلم‌موی تخت، قلم‌موی سرگرد، قلم‌موی بادبزی، قلم‌موی زبان‌گربه‌ای یا فیلبرت، قلم‌موی لاینر یا شاخه‌زنی، قلم‌موی مپ (محو کن) و قلم‌موی سرکچ یا شمشیری.

از نظر کاربرد، قلم‌موهایی که برای رنگ روغن با قلم‌هایی که برای آبرنگ یا گواش به کار می‌روند، متفاوت هستند. اندازه‌ی قلم‌موها نیز با شماره‌هایی قراردادی تعیین می‌شود که بسته به نوع قلم‌مو، از شماره‌ی سه صفر (۰۰۰) به بالا شماره‌گذاری می‌شود.

قلم‌موها از موی جانوران یا الیاف مصنوعی ساخته می‌شوند. قلم‌موهایی که از موی دُم سمور ساخته می‌شوند، کیفیت خوبی دارند، فنری و انعطاف‌پذیرند و نوک تیز آن‌ها برای نقاشی آبرنگ، گواش

